

AĞAMİR CAVAD "EŞQ YOLU"NDAN

Şəddat CƏFƏROV

*İqtisadiyyat elmləri üzrə fəlsəfə doktoru,
Azərbaycan və Rusiya Yazıçılar və
Jurnalistlər Birliklərinin üzvü,
Beynəlxalq Yazarlar Birliyinin üzvü*

(Əvvəli ötən sayımızda)

"Dədə Qorqud" kitabından üzü bəri Azərbaycan ədəbiyyatında sevgi mövzusu, demək olar ki, həmişə aparıcı olub. Beyrək və Banuəcək məhəbbəti, eləcə də "Dədə Qorqud"un digər qəhrəmanlarının sevgi yolunda əzmkarlıqları insani hissələrin uca tutulduğu nə sübutdur. "Dədə Qorqud" sözü uca sevgini, ali istəyi çox böyük coşqu ilə tərənnüm edir. Məşhur film-də də Banuəcəyin öz sevgisi yolunda necə cəfalar çəkəni, həsrətli sevgilisini gözləməsi yəqin ki, hər kəsin yaddaşında özünəxas bir yer tutur.

Böyük Nizami də məhəbbəti ən ali duyğu kimi sonsuz bir istəklə tərənnüm edir. Məlumdur ki, Nizami öz qəhrəmanını həyatın ən sərt imtahanlarından keçirərək onu kamillik səviyyəsinə qaldırır. Bu kamilliyin əsas göstəricisi isə, şübhəsiz, məhəbbətdə sədaqətdir. Eşqin ucalığında qərar tutmaqdır. Füzulidə də eşq böyük zövqlə həyat qaynağı kimi tərənnüm olunur. Demək olar ki, Füzulinin yaradıcılığında ən zəifli keyfiyyət eşqlə təzahür edir. Görkəmli şairimiz Səməd Vurğun "Fərhad və Şirin" poemasında da eşqin ucalığını elçatmazlıq zirvəsinə qaldırır.

Müasir şairlərimiz də sevgi motivli şeirləri ilə ədəbiyyatımızı çox zənginləşdiriblər. Onlardan biri də haqqında kifayət qədər söz açdığım Ağamir Cavaddır. Onun bir neçə kitabını nəşr etmişəm. Sənətimlə, peşəmlə əlaqədar kitabların çapa verilməsindən əvvəl mətnlərin mətbəəyə təqdim olunan nüsxələrini mütləq vərəqləyirəm. Eləcə də Ağamir Cavadın kitablarını da izləmişəm. Onun insan təbiətinin ən gözəl duyğuları olan sevgi şeirlərini maraqla oxumuşam. Mənə elə gəlir ki, səmimi sevgi şeirləri insanın duyğularından yan keçmir. Əgər şair poeziyasında özünü səmimi ifadə edir, ürək çırpıntılarını xüsusi coşqu ilə sözlə gətirirsə, onda oxucunun da qəlbini titrədə bilər. Bu mənada oxucu qəlbini titrədən şeirlər Ağamir Cavadın yaradıcılığında çoxdur. Xüsusilə onun "Ömrün eşq yolu" kitabı bu sarıdan, mənim fikrimcə, uğurlu bir nəşrdir. Onu da mütləq qeyd etmək istəyirəm ki, şair özünü səmimi ifadə etdiyi sevgi şeirləri ilə oxucusunun varlığını, oğər belə demək mümkünsə, yuyur, onu ali məqam səviyyəyə qalxmağa çağırır.

Bizim mətbəədə nəşr olunan kitabları müvafiq ünvanlara ardıcıl olaraq göndərirəm. Belə ünvanlardan biri də mənim özümün də müəllif kimi fəal iştirak etdiyim "Kredo" qəzetidir. Dostum Əli Rza Xələfli "Kredo" qəzetində bizim mətbəədə çap olunan müəlliflərin yaradıcılığını xüsusi olaraq diqqətə saxlayır və demək olar ki, hər biri haqqında bu və ya digər dərəcədə yazı ilə çıxış edir. Ağamir Cavadın da "Ömrün eşq yolu" kitabı onun diqqətini cəlb edir və bu kitabda sevgi mövzusunda yazılmış şeirləri xüsusilə diqqətə çəkir və təhlil edir.

Əli Rza Xələfli həmin məqalədə Ağamir Cavadın "Ömrün eşq yolu" kitabının təsiri altında eşqin

insan düşüncəsində buraxdığı təsiri xüsusi bir duyğu ilə tərənnüm edir. Və çox maraqlıdır ki, o eşqi ali bir təriqət kimi təsvir edir və xüsusi bir duyğu ilə yazır: "Əgər eşqi ali təriqət kimi qəbul etsək, bu yolda insanın mənəvi təkamülünün ayrı-ayrı mərhələlərini də görə bilərik.

Eşq bəşəri təriqətdir. Əgər dünya insanların hamısı istəklərindən sevgiyə, sevgidən məhəbbətə azablara qatılaraq əzmlə keçə bilsəydi, eşq sarayının qapısına gəlib çatardı. Bu, təmənənliyin insanın həyata, dünyaya və ali yaradıcı varlığa ruhəncan atmasıdır. Əgər hər kəs diqqət edərsə, bizim ali yaradıcı varlığa can atma ilə dünyaya və həyata bağlılığı bir müstəvidə işlədiyimizi də duya bilər.

İnsanın insana sevgisindən keçən və ali varlığa yönəlmiş yolu öz işığı ilə nurlandıran missionerlər sırasında şairlərin yerini birinci görməliyik.

Əgər şair sözünün eşq cazibəsi olmasaydı, heç insanlıq da eşqi Allah məhrəbi kimi qəbul edə bilməzdi və bunu bir zaman Nizami də bütün dərinliyi ilə dəqiq duymuşdu: "Eşqdır məhrəbi uca göylərin...". Əslində elə şairlərin daşlanması da, edamı da, dərisinin soyulması da, başının kəsilməsi də eşq yolunda şəhidlikdir". Sözün həqiqi mənasında qəlbə titrədən bir ifadədir. Eşq yolunda hər bir cəfaya dözümlü müəllif təriqətçi dözümlü ilə müqayisə edir. Şübhəsiz, böyük təriqət sahibləri həmişə öz amalları, əqidələri uğrunda ən ağır cəzalara məruz qalsalar da, bunu həyatlarının üstün bir keyfiyyəti kimi qəbul edirlər.

Ağamir Cavadın da eşq anlamında aparıcı tərəf eşqin daşıyıcısı olan insandır. Şübhəsiz, həyatı sevmənsən həyata seyrçi bir gözələ baxıb ömrünü başa vura bilməz. O, həyatı öz sevgisi ilə bəzəməlidir. Dünyaya, insana sevgi son nəticədə həyatı daha yaşandır. Qəlblərə sevinc və fərəh bəxş edir. Müəllif "Ali eşqin sorasında" adlı ilə təqdim etdiyi məqalədə Ağamir Cavadın poetik nəfəsinin eşq ilə nə qədər bağlı olduğunu maraqlı fəlsəfi-publisistik düşüncələrlə təqdim edir: "Ağamir Cavadın eşq anlamında iki tərəf var. Birinci tərəf başlanğıc tərəf – insandır və insan dünyasıdır. Bütün ucalıqlara və eyni zamanda bütün alçaqlıqlara doğru yol elə insanın özündən başlanır. Dünyanı, həyatı, elə insanlığın mahiyyətini anlayan insan üçün yol ucalığa doğru, dər, əlbəttə, faciələrə, bədbəxtliklərə və bütövlükdə qarantlıqlara yol da insandan başlayır; birinci növbədə özünü tanımayan, özünü bilməyən insandan.

Ağamir Cavadın düşüncə mühtində eşq Allahla doğru yol olduğu üçün bir ucalıq zirvəsidir. Şairin ucalığa gördüyü Allah özində nəyi ehtiva edir? Bu bir ritorik sualdır, amma hər halda cavab üçün nə qədər ali duyğular varsa, Ağamir Cavadın mənəvi mühtindəki Allah anlamı o ali duyğuların hamısını özündə ehtiva edir. Əgər konkret olaraq Ağamir Cavadın tərənnüm etdiyi obrazlara gəlsək deməliyik ki, onun Allah anlamını özündə ehtiva edən obrazlar vətəndir, yəni Azərbaycandır. Azərbaycan bayrağıdır, Azərbaycan əsgəridir. Azərbaycan əsgərinin qoruduğu vətənin nəyi varsa hamısıdır. Elə ona görə də o, konkret olaraq Azərbaycan bayrağına üz tutur". Demək, Ağamir Cavad üçün eşq təkcə insanın insana ali səviyyədə cazibəsi deyil, Ağamir Cavadın şeirlərindən də görüldüyü kimi və bizim özümüzün də Azərbaycan ədəbi-fəlsəfi fikrindən aldığımız qənaətlərə görə insanın Allaha sevgisi də eşqin təqdir olunan ən üstün tərəflərindən biridir. Əslinə qalsa, Ağamir Cavad eşqin ali məqamı kimi, əsas ünvanı kimi elə Allaha daha uca bilir. Yerdəki dəyərlər, əlbəttə, ən üstün dəyərlər də onun üçün eşqin ünvanıdır. Bizim elə şeirlərimiz olub ki (Əhməd Cavad, Almas İldırım), onlar üçün də "Vətən" məfhumu, "Bayraq" anlamı eşqin həvə vaxt ucalıqdan emnəyən ünvanlarıdır. Ağamir Cavadın sonsuz sevgi ilə tərənnüm etdiyi "Azərbaycan bayrağı" şeiri fikrimizin nə qədər əsaslı olduğunu təsdiq edir:

*Tamrı yurd ayırır bizi cənnət bağından,
Burdə məskən salmışıq zamanın sübh çağından.
Nuhun gəmisi durub baxır Ağrı dağından,
Sənin adınla başlar tarixin ilk vərəği,
Azərbaycan bayrağı.*

*...Bir məslək döyüşündə qorxutmaz bizi ölüm,
Milyon illik odunu qor kimi saxlar külüm.
Könlü necə açılınsın, küsüb Xarıbülbulüm,
Qisasə səsələr bizi hər gülü, hər yarpağı,
Azərbaycan bayrağı.*

Əgər diqqət olundusa, müəllif Azərbaycan bayrağını cənnətin bir parçası olan Azərbaycanın rəmzi kimi tərənnüm edir. Şübhəsiz, bu şeirdə işğal dövrünün bədbin notları da yer alıb. Əgər xarı bülbulün könlü açılmazsa, bu, şairi də qəmlərə qorq edir. Şair sanki ən zərif obrazları da, yəni gülü də, çiçəyi də canlandıraraq onları Azərbaycan torpaqlarını işğaldan azad etmək üçün səfərbər edir. Şairin düşüncəsinə görə Azərbaycan mühtində nə varsa, hamısı səfərbər olunsun, onda Azərbaycan bayrağının dalğalanması qəlbimizdə sevinc və fərəh duyğuları oyadır. Bizi dünya xalqlarının cərgəsində daha qürurla dayanmağa çağırır. Çox emosional bir duyğu ilə müəllif həyat odunu, alovunu ocağa çevirmək üçün qor şəklində bu torpağın külü də özündə saxlaya bilər. Müəllif öz qeydlərində Ağamir Cavadın şeirinin az qala alovlanan ruhunu öz bağına çəkərək sözlə gətirir və şairin duyulanmalarını özünəxas bir həssaslıqla təsvir edir. Bu təsvirlərlə biz sanki Ağamir Cavadı bir şair kimi təzədən kəşf edirik. Onun poeziyasında, xüsusilə vətən eşqi, bayraq sevdəsi ilə bağlı şeirlərində Ağamir Cavadın hansı ucalığa qalxdığını görmək bizim üçün çətin olmur. Zənnimcə, Əli Rza Xələflinin məqalənin bu hissəsindəki qeydlərini oxumaq hər bir oxucu üçün çox dəyərli olardı: "Ağamir Cavadın "Azərbaycan bayrağı" şeirinin hər misrası, hər bəndi elə emosiya, elə hiss üzərində köklənib ki, alınan hər bir əks-səda şairin andı kimi səslənir. Hətta heyfün gəlir ki, bütöv şeirin içəri-sindən necə iki bəndi seçə bilsəniz. Azərbaycan adlı məmləkətə şairin sevgisi bütöv olmasaydı, o, vətən xəritəsini ruhunun mənəvi tələbatı olaraq bu bütövlükdə yarada bilməzdi.

Ağamir Cavad şair həssaslığı ilə zamanın ürək döyüntülərini öz varlığında hiss edə bilir. Ona görə bütün duyğu aləmini sözün içinə yığa bilir, misraya çəkə bilir. Bəzən misralar közərməmiş kimi odlu, alovlu külək təsiri bağışlayır. Amma diqqət edəndə görürsən ki, şair çox ustahlıqla onu varlığında kəçik altından, zindan üstündən elə keçirib ki, şeir bütövlükdə oxvarlı qılınc kimi parlayır.

Doğru deyirlər ki, şairlər olmayanda vətən də olmayacaq. Mən bu sözün məntiqinə bir daha Ağamir Cavadın "Ayağa qalx" şeiri ilə iman gətirdim.

Axi dedik; Ağamir Cavad zamanın ürək döyüntülərini ilham pərisinin könül çırpıntıları kimi duyur".

Müəllif doğru deyir. Nəinki Ağamir Cavadın özü, biz özümüz də onun xüsusi həssaslıqla yazılmış şeirlərini oxuyanda şeirin ritminə uyğun ürək çırpıntılarını hiss edirik. Çünki müəllif özü də bu şeirini elə könül çırpıntıları ilə yazıb, həssaslıqla qələmə gətirib.

Hər birimizdə mələmürdür ki, erməni ideoloqları Azərbaycan xalqını mənəvi cəhətdən çökdürmək üçün hər cür təbliğat aparırdı. Onlar hər yerdə Azərbaycanlıların döyüş bilmədiklərini deyir və buna həm özlərini, həm də başqalarını inandırmağa çalışırdılar. Mələmürdür ki, Sovetlər Birliyi dağılandıqdan sonra Azərbaycan dövlətçiliyi düşmənlərin cəhdinə çox zəifləmişdi. Vahid mərkəz, xüsusi komandanlığa tabe olan ordu düşmənin qarşısını ala bilmirdi. Azərbaycana düşmən olan qüvvələr də erməni faşistlərini şirmikdirin. Azərbaycan torpağının işğalına mənəvi dəstək verirdilər. Şübhəsiz, bu da Azərbaycan şairini düşündürməli idi. Azərbaycan şairi bir mənəvi olaraq yaxşı bilirdi ki, xalqı əvvəlcə mənəvi cəhətdən səfərbər etmək lazımdır. Ulu Öndər Heydər Əliyevin böyük əzmkarlığı sayəsində Azərbaycan dövləti dağılmaqdan xilas edildi. Birinci növbədə Azərbaycanın müstəqilliyi qorundu. Azərbaycan təkcə öz istiqlalına qovuşmaqla kifayətlənmədi, həm də istiqlalını qorumaq üçün səfərbər olundu. Bu da Azərbaycan şairi üçün mənəvi istinad idi. Şairlər, söz adamları xalqın mənəvi səfərbərliyi naminə öz sözlərini də səfərbər etdilər. Şübhəsiz, bu zaman Ağamir Cavad da özünün mənəvi borcunu xalqından əsirgəmədi.

(Davamı 11-ci səhifədə)

AĞAMİR CAVAD "EŞQ YOLU" NDA

(Əvvəlki 10-cu səhifədə)

Onun "Ayağa qalx" adlı məşhur şeirindən bir parçanı indi xüsusi məmnunluqla oxuyuram:

*Vədə çatdı, səbr kasan daşdı, qalx,
Nə yatmasan, ay "qayada yatan", dur.
Daşa dönmüş tariximə yaxşı bax,
Daşların atayından atan, dur.*

*Torpağının bətnində də od yanır,
Daş ürəklər haqq səsiylə oynanır.
Bıçaq çatıb ta sümüyə dayanır.
Ataşını ürəklərdə çatan, dur.*

*Ah çəkməklə qaya udan, dağ udan,
Günəş çıxıb, işıqladı dağı dan.
İnamını pəran-pəran dağıdan,
Ümidini bayraq edib tutan, dur.*

*Üfüqlərin qara qaşığı çatılmış,
Yurdun-yuvanın yad torpağa qatılmış.
Düşməni ayıq, dostu bəvəfa, satılmış,
Oymaq-oymaq ayağa qalx, vətən, dur.*
Müəllifin xüsusi poetik nöfəslə qələmə aldığı bu şeirdə bir tarixə dönüş üçün çağırış da var. Ağamir Cavad "daşa dönmüş tarixinə yaxşı bax" deyəndə, şübhəsiz, qədim Azərbaycan cəngavərlərinin tarixinə diqqəti yönəltmək istəyir. Burada "daşa dönmüş tarix" deyəndə Orxon-Yenisey abidələri də yada düşür. Axı həmin abidələrdə qədim türk igidlərinin döyüş, hərbi sənəti ilə bağlı fikirləri də var.

Müəllif, əlbəttə, ötən illərin fonunda Azərbaycan xalqının necə acılar yaşadığını da yaxşı bilir. Ona görə də öz oxucusuna təlqin edir ki, ah çəkməklə, zarımaqla dünyaya öz həqiqətini çatdırma bilməzsən. Bunun üçün özünə güvənməlisən. İnsanın özünə güvənci ilə onun varlığına inam günəşinin doğmasını müəllif xüsusi oyadıcı əlamət kimi göstərir. Özü də bu şeir çox real hadisələrin əks-sədası kimi qələmə alınıb. Müəllif üfüqlərin müdrik qoca timsalında qaşının çatılmasını çox orijinal bir bənzətmə kimi göstərir. O doğru deyir ki, artıq erməni işğalçıları bizim torpaqlarımızı mənimsəyib sanki özlərininki hesab edirlər. Onu da yaxşı yada salır ki, düşməni ayıqdır, dost isə vəfasızdır, satılmışdır. Ermənistan hər cür dəstək verən qonşularımızın obrazını Ağamir Cavad beləcə qamçılıyır, onları satılmış kimi təqdim edir və çox düz ələyir. Ə.R.Xələfli "Ayağa qalx" şeirindən aldığı təəssüratı sanki hər bir oxucusunun, elə mənim də əvəzimdəm yazıya gətirib. Onun çox maraqlı mətnindən bir parçanı mən özüm də məmnunluqla qələmədən gələn hissələr kimi oxucularıma çatdırıram. Çünki

*"Bu şeiri oxuyanda məzmun, mahiyyət
gözlərimi ahənruba kimi özünə çəkib saxladı. Və elə bil ki, göy üzündən gələn bir sas kimi ruhum ayrıca dilə gəlirdi. Əsil öpülməli misralardır. Kor olan gözlərə çəkilsə belə onu açmaq gücündədir. Görməyəni görməyə məcbur edən bu duyğusalıq əslində Ağamir Cavadın vətəndaşlığını özündə ehtiva edən halallıq qayəsidir. Şairin öncəgörmə gücü, həyat hadisələrinin məntiqi axarı onun poeziyasında kifayət qədər üzə çıxır. Elə bütövlükdə təqdim etdiyimiz "Ayağa qalx, vətən" şeiri də bu qəbildəndir. Bircə onu demək qalır ki, bu şeir 2018-ci ildə, yaxud ondan əvvəl yazılıb. Və şeirin ruhunda Azərbaycanın öz haqqını qaytarmağa çağırışı görmək çətin deyil. Və demək, şair intuisiyası ilə Ağamir Cavad 44 günlük müharibə savaşını ən azı iki il*

əvvəldən artıq görürdü və onun qələbəsinə də inanırdı. Şair üçün zaman axarında həqiqət kölgəli olmadıqı kimi məkən də ayrıca götürülmür. Olsa-olsa bütövün bir parçası kimi vəsf olunur". Məqalə müəllifi də doğru deyir ki, Ağamir Cavad özünün şair hissiyyəti ilə ayağa qalxan xalqın güdrətli ordusunun qarşısındakı savaşa qələbəsinə inanırdı. Məlum olduğu kimi Ağamir Cavadın bu inamı 44 günlük savaşın qələbəsi kimi tarixə yazıldı.

Onu da deyim ki, Ağamir Cavad Azərbaycanın təbii görünüşünü, coğrafiyasını yaxşı bilir. Ona görə də şeirlərində obrazlaşdırdığı dağı, dənizi elə bu vətənin hər bir sevdalısının bir hissi kimi tərənnüb edir. Zənnimcə, onun vətənin təbiətini bütöv gözə gətirən hissiyyəti heç vaxt yarı yolda qalmır. O, dağı tərənnüb edəndə də bütün özəməti ilə göstərə bilir. Dənizi yazanda da ilhamının sonsuzluğacan qanad açdığı göstərir. Xələflinin təqdimində daha bir məqam: "Onun "Dəniz" adlı şeirinin çox qatlı aləmindən 4 misraya sıxışmış duyğularını göz önünə gətirək:

*Ömür yoldur, gah gün çıxır, gah da olur çən,
Hər addımı iz saxlayır saçında dən-dən.
Qəlibi ümman, sözi ümman aşiqinəm mən,
Sevgilimlək bərsəydim, küsdüyüm dəniz.*

Bu misralarda vəsf olunan obraz təkə dəniz deyil. Əgər fikrin gözü ilə baxsaq, burada adanmış dağı da görürük. Burada insanlaşmış düzü də görürük. Varlığı bizə sevgi ilə qucaq açan vətəni də görürük. Yaşamağımıza ilham mənbəyi olan vətənin özünü də görürük. Bu dənizdir. Dağımızın ətəyini yuyan dəniz, varlığını öz cazibəsindən buraxmayan Allahımız qədər doğma dəniz". Burada söhbət təkə dənizdən getmir. Məqalə müəllifinin qeyd etdiyi kimi biz burada dənizin timsalında Azərbaycan təbiətinin özünü görürük. Müəllifin yazdığı kimi dağların ətəyini yuyan dəniz, demək, dağlarla bir vəhdətdədir. Dağı bir, dənizi bir yurdumuzu vəsf edəndə Ağamir Cavadın ilhamı qanadlanır.

Ağamir Cavadın "Ömrün eşq yolu" kitabı ilə bağlı müəllifin çox dəyərli məqaləsini oxuduqca ali eşqin sorağına çıxmış bir şairi geniş ələmi ilə qavrayırıq. Sözlün həqiqi mənasında bir uğurlu kitab da şairin yaradıcılığı üçün əbədi yaddaş ola bilər. Mən Ağamir Cavadın "Ömrün eşq yolu" kitabını onun yaradıcılığının çox dəyərli nümunəsi kimi görürəm və məqalə müəllifinin də yazdıqları ilə, demək olar ki, tam razıyam.

Ağamir Cavad Azərbaycan dilini yaxşı bilir. O, Azərbaycan türkcəsinin inceliklərinə bələddir. Xüsusi söz zənginliyi var. Ona görə də onun yaradıcılığında söz kasadlığı yoxdur. Müəllif Ağamir Cavadın təkə bir hərfə, yəni "A" hərfi ilə başlayan dönmə şeirinin haqqında maraqlı düşüncələrini oxucularla bölüşür. Bu mənim üçün də çox maraqlı idi. Bir şair şeirdəki bütün sözləri "A" hərfi ilə başlayır və çox uğurlu sonluqla şeiri bitirir. Xələflinin də həmin şeirlə bağlı bütün düşüncələri çox dəyərlidir: "Şairin "Ömrün eşq yolu" kitabının bütün məziyyətlərini sözlə gətirmək, oxucuya yetirmək haqqı bəyənümüzə qalır. Amma şairin vətən sevgisi ilə dolu aləmini asanlıqla yazıb başa çatdırmaq olmaz. Elə bu səbəbdən də biz bir neçə şeirin üzərində duyğu gözişmələri aparmaqla müəllif və oxucu arasındakı mənəvi körpü-

nü açmaq istərdik. "A" şeiri var. İlk baxışdan adamda söz oyunu təsiri bağışlayır. Amma "a" hərflərinin başlanğıcı ilə gələn bütün sözlərin ümumi ahəngi bir fikri təlqin edir. Bu da şairin dərin dil bilgisidir. Amma bu da birtərəflidir. Əgər şair dili nə qədər dərinləndirə... bununla öz istəyinə yetə bilməzdi. Əgər bilgisi qədər dili sevməyəydi. Bilgi və sevgi şairin ruhunda birləşəndə şeirin möcüzəsi yaranır". Xələfli həmin şeiri şairin möcüzəsi hesab edir. Mən isə həm də həmin şeiri dilimizin möcüzəsi hesab edirəm. Çünki Ağamir Cavadın həmin şeirdəki uğurunu təmin edən cəhət Azərbaycan dilinin zənginliyidir.

Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, belə şeirlər çox nadir hallarda yaranır və ədəbiyyatımızda az da olsa, belə dil möcüzələri ilə müşayiət olunan şeirlər var. Mən çox istərdim ki, belə şeirlərdən nümunələr toplanıb ayrıca bir kitabda nəşr oluna. İndi isə "A" hərfi ilə başlayan sözlərlə yaranmış möcüzəni oxucuların ixtiyarına buraxıram. Qoy oxusunlar da görsünlər ki, bu həqiqətən Ağamir Cavadın bir poetik möcüzəsidir:

*Arzularım azad, ahlarım azad,
Allah, aşiqinin ahların azalt.
Allahın adıyla addımlayırım,
Allahın adından adım almış ad.*

*Azdırma ahımı, ay ah aşiqi,
Azadlıq aşığı adlanır adım.
Allahdan ad Allah aşiqi,
Allaha andımı andım, anladım.*

*Adlar arasına adını atma,
Aldada-aldada aldananları.
Azdinsa, andımı açıb-ağartma,
Ablın açığıdır adının arı.*

*Allahdan ad alıb Adəm atamız,
Aldanıb, Allaha andımı atıb.
Arxayın-arxayın andımı aşma,
Andımı atanlar adımı atıb.*

*Azaddır amalım, azaddır adım,
Ağrı-acılarım Allaha agah.
Azadam, azaddır Azərbaycanım,
Azad anlarımı almasın Allah.*

Xələfli həmin şeirin yaratdığı təəsüratın nə dərəcədə olduğunu yaxşı bilir. Belə şeirləri yaratmaq, heç şübhəsiz ki, həm də şairin istedadı ilə bağlıdır. Müəllif doğru yazır ki, şair özünün istedadı, dil imkanının tükənməliyi ilə adamanın Allaha ancaq "A" hərfi ilə başlayan sözlərlə göy yolu çəkib - yerdən göycən uzanan göy yolu. Nə qədər emosional olsa da, mən də bu qənaətlə şərikəm.

Mən artıq yuxarıda qeyd etmişəm ki, poeziyası kifayət qədər təqdir olunan ədəbiyyat sərəflərinin çox sət təhlillərindən keçən yaradıcılıqdır. Məna elə gəlir ki, Ağamir Cavadın yaradıcılığı ən müxtəlif cəhətdən tədqiq olunmağa layiqdir. Və hiss edirəm ki, Xələfli də elə bu qənaətdədir. Xələfli kitabla verilmiş digər əsərlərə də diqqəti yönəldir: " "Ömrün eşq yolu" kitabı tam mübahisəsiz olaraq Ağamir Cavadın Azərbaycan poeziyasındakı yerinin təyin edicisidir. Bu kitab ən azı filologiya üzrə fəlsəfə doktorluğu üçün həm ədəbiyyat, həm də dil baxımından kifayət qədər material verir. Ağamir Cavadın kitabda verilmiş sonetləri ayrıca tədqiqat mövzusu ola bilər. Yaxud poemaları - "Dünya kef çəkir", "Kişilər ağlamasın", "Ömrün eşq yolu", "Həqiqət yolunun müasifi" kimi əsər-

ləri ədəbi abidələr kimi həmişə diqqət mərkəzində olacaq.

Ağamir Cavad ənənəyə bağlı şairdir, eyni zamanda modern və postmodern üslubda da uğurlu poetik örnəklər yaratmaq gücündədir". Hər halda mən də bu qənaətlə razıyam, onu da qeyd edirəm ki, Ağamir Cavad Azərbaycan poeziyasının hansı ənənələr üzərində yaşayıb inkişaf etdiyini yaxşı bilir və özü də bu poeziyanın müasir dünyanın bədii söz müstəvisinə gətirilməsində cəfəkeşliklə şair əməyi sərf edir.

Sözümün sonunda Ağamir Cavadın həyat və yaradıcılıq yolu ilə bağlı Əli Rza Xələflinin qeydlərinə etinasız qala bilmədim. Çünki hər bir şairi oxucu həyatı və çap etdirdiyi kitablarla birgə qavrayır. Ona görə də onun həyat və yaradıcılıq örnəklərinin göstəriləndiyi mətnin də burada oxucuya çatdırılmasını vacib bildim: Şairin yaşam yolu, klassik təbircə desək, tərcümeyi-hal da oxucu marağında olur. Onun kimlik məziyyətlərini, başqa sözlə, poeziyası ilə şəxsiyyətinin ayrılmaqlığını göstərən faktları da oxucuya maraqlı uyğun təqdim etməyi vacib bildik: Müasir Azərbaycan şeirinin istedadlı nümayəndələrindən olan Ağamir Cavad (Cavadov Ağamir Sadıx oğlu) 1963-cü il fevral ayının 5-də Lənkəran rayonunun Veravul kəndində anadan olub. 1980-ci ildən dövrü mətbuatda elmi, bədii və publisistik yazıları ilə çıxış edir. Lənkəran Dövlət Universitetinin humanitar elmlər fakültəsini bitirib. Respublika Yaradıcı Gənclər festivalının iştirakçısı olub (1990), "Füzuli" pyesi Lənkəran Dövlət Dram teatrında tamaşaya qoyulub (1995), "Çəkdiyim şəkllərin ruhu" (2002), "Eşq işığı" (2007), "İşıq adam" (2009), "Yanmış budaq üstə oxuyan bülbül" (2013) kitablarının müəllifidir. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü (1998), "Qızıl qələm" media mükafatı laureatıdır (2013). Prezident mükafatçısıdır (2017). AYB Lənkəran bölməsinin ədəbi məsləhətçisi, "Söz" jurnalının redaktor müavini. Pedaqoji sahədə fəaliyyət göstərir.

Bu bir parça tərcümeyi-hal qeydləri xronikadan olduğu kimi götürüldü. Şairin öz dəst-xətti ilə yazdığı üçün gələcəkdə fikir ayrılığı yaratmayacağına inanmaq olar. Onu da qeyd edirəm ki, Ağamir Cavadın yaradıcılığı mövzu əhatəsinə görə geniş olduğu kimi həyatı da rəngarəngdir. Yəni enişli-yoxuşludur. Bəzən oxucu şairin həyatını yaxşı biləndə, onun yaradıcılığını daha dərinləndirir. Xələflinin qeyd etdiyi kimi Ağamir Cavad sözlə istəklə gəlir. Sevgi ilə bağlanmış sözlər. Sözü ilk məhəbbəti kimi varlığına hopub. Məhəbbətdə sabit qədəm olduğu üçün ömrün eşq yoluna çıxıb. Bu yolun ən böyük məşəli elə "Ömrün eşq yolu" kitabıdır.

Mən Xələflinin bu sözlərini işıq tutaraq və mətn boyu Ağamir Cavad yaradıcılığına sevgisini istinad bilərəkdən düşüncələrimi yazıya gətirdim.

Hər bir yazı həyatımızın bir parçasıdır. Zənnimcə, şair Ağamir Cavad da, şair-publisist Əli Rza Xələfli də sözlə sonsuz sevgi ilə bağlıdır. Əslində elə bizi də öz cazibəsinə çəkən bu sevgidir.